

24 Cathedral Road / 24 Heol y Gadeirlan
Cardiff / Caerdydd
CF11 9LJ

Tel / Ffôn: 029 2032 0500

Fax / Ffacs: 029 2032 0600

Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660

info@audit.wales / post@archwilio.cymru

www.audit.wales / www.archwilio.cymru

Dilwyn Williams
Cynghorydd Dyfrig Siencyn
Cyngor Gwynedd
Cyngor Gwynedd
Stryd Shirehall
Caernarfon
LL55 1SH

Cyfeiriad: IH/CS 18-19

Dyddiad: 5 Tachwedd 2019

Annwyl Dilwyn a Dyfrig

Llythyr Archwilio Blynyddol – Cyngor Gwynedd 2018-19

Mae'r llythyr hwn yn crynhoi'r negeseuon allweddol sy'n deillio o gyfrifoldebau statudol Archwilydd Cyffredinol Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol) o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'm cyfrifoldebau adrodd o dan y Cod Ymarfer Archwilio.

Cydymffurfiodd y Cyngor â'i gyfrifoldebau yn ymwneud ag adroddiadau ariannol a defnyddio adnoddau

Cyfrifoldeb y Cyngor Gwynedd (y Cyngor) yw:

- rhoi systemau rheolaeth fewnol ar waith i sicrhau rheoleidd-dra a chyfreithlondeb trafodion a sicrhau bod ei asedau'n ddiogel;
- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir;
- paratoi Datganiad Cyfrifon yn unol â gofynion perthnasol; a

- sefydlu ac adolygu'n barhaus drefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau.

Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol:

- roi barn archwilio ar y datganiadau cyfrifyddu;
- adolygu trefniadau'r Cyngor i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau; a
- rhoi tystysgrif yn cadarnhau ei fod wedi cwblhau'r broses o archwilio'r cyfrifon.

Mae awdurdodau lleol yng Nghymru yn paratoi eu datganiadau cyfrifyddu yn unol â gofynion Cod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig. Mae'r Cod hwn yn seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol.

Ar 13 Medi 2019, cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn archwilio ddiamedd ar y datganiadau cyfrifyddu, gan gadarnhau eu bod yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol a thrafodion y Cyngor.

Mae'n werth nodi hefyd fod y Cyngor yn arwain ar baratoi cyfrifon Cyd-Bwyllgor GwE a hefyd wedi paratoi Ffurflenni Blynyddol ar gyfer Harbwr Gwynedd, a'r Pwyllgor Polisi Cynllunio Ar y Cyd a'r a'r Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ar 13 Medi 2019:

- Rhoddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn ddiamedd ar gyfrifon Cyd-bwyllgor GwE yn cadarnhau eu bod yn cyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol a thrafodion y Pwyllgor; a
- Cadarnhaodd yr Archwilydd Cyffredinol fod y wybodaeth a gynhwysir yn y ffurflenni blynyddol ar gyfer Cydbwyllgorau Harbwr a'r Pwyllgor Polisi Cynllunio Ar y Cyd, a'r Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn unol ag arferion priodol.

Adroddwyd y materion allweddol a godwyd o'r archwiliad hwn i'r Pwyllgor Archwilio fel y bo'n briodol.

O 2020-21 ymlaen, bydd angen i ddyddiadau'r Pwyllgor gael ei ddwyn ymlaen i ymgorffori a'r dyddiadau statudol cynharach lle bydd angen i'r danganiadau ariannol drafft gael eu paratoi a'u llofnodi gan y swyddog cyllid cyfrifol (swyddog S151) erbyn 31 Mai 2021, ac i'r datganiadau ariannol gael eu gymeradwyo ac eu cyhoeddi gan y Cyngor erbyn 31 Gorffennaf 2021. Byddwn yn parhau i weithio'n agos gyda swyddogion y Cyngor dros yr hydref i adnabod a gweithredu gwelliannau pellach i'r paratodau ac archwiliad o'r datganiadau ariannol 2019-20, gyda'r nod o gyflawni'r terfynau amser adolygedig erbyn 2020-21.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn fodlon bod gan y Cyngor drefniadau priodol ar waith i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau.

Mae ystyriaeth yr Archwilydd Cyffredinol o drefniadau'r Cyngor i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wedi'i seilio ar y gwaith archwilio a wnaed ar y cyfrifon ac rwyf hefyd wedi dibynnu ar y gwaith a gwblhawyd fel rhan o'r Asesiad Gwella o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn fodlon bod gan y Cyngor drefniadau priodol ar waith i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau, er yn mis Awst 2019 nodwyd yr Archwilydd yn fy Adroddiad Gwelliant Blynyddol¹ rai ardaloedd lle gellid gwneud gwelliannau.

Er gwaethaf y casgliad uchod, mae'r Archwilydd Cyffredinol yn dymuno tynnu sylw ei fod ar hyn o bryd yn cynnal adolygiad o gynaliadwyedd ariannol y Cyngor, ac y mae'n disgwyl adrodd i'r Cyngor arno erbyn mis Rhagfyr 2019. Bydd adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol yn nodi unrhyw ardaloedd penodol lle gallai gwelliannau gael eu gwneud.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi cyhoeddi tystysgrif yn cadarnhau bod y broses o archwilio'r cyfrifon wedi'i chwblhau ar 13 Medi 2019.

Ar ôl rhoi barn archwilio ar y datganiadau ariannol a dod i gasgliad ar drefniadau'r Awdurdod i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau, roedd yr Archwilydd Cyffredinol yn gallu ardystio bod yr archwiliad yn gyflawn pan gyhoeddodd ei farn archwilio.

Mae'r gwaith hyd yma ar ardystiadau hawliadau a ffurflenni grant ar y gweill.

Bydd adroddiad manylach ar waith ardystio grantiau'r Archwilydd Cyffredinol yn dilyn yn gynnar yn 2020 unwaith y bydd rhaglen gwaith ardystio eleni wedi ei gwblhau.

---

¹ <https://archwilio.cymru/publication/isle-anglesey-county-council-annual-improvement-report-2018-19>

Ffi archwilio ariannol.

Ar hyn o bryd, disgwylir i'r ffi archwilio ariannol ar gyfer 2018-19 fod yn unol â'r ffi y cytunwyd arni a nodir yng Nghynllun Archwilio.

Yn gywir

Handwritten signature of Ian Howse in blue ink.

Ian Howse

Dros ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru